TEKNOLOJIK MEDENIYET VE YENI DÜNYA.

Berdak adına Karakalpak Devlet Üniversitesi
Sanat bilimi fakültesinin stajyer öğretmeni
Bilimsel danışman: Eşmuratov Ajiniyaz Allamuratoviç
Kültürbilim bölümünün 2. sınıf öğrencisi
Jiemuratova Jamşira Kallikoraz kızı

Annotatsiyon :

Bu makalede dijitalleşmiş yeni dünya onun birkaç yönünden bahsediliyor. Yeni dünyanın en temel sütunu dijitalleşme, yapay zeka ve robotiktir. Günümüzde bilgi en değerli kaynağa dönüştü. Endüstriyel Devrim döneminde fiziksel emeğin yerini teknik alan almışsa, entelektüel devrim döneminde zihinsel emeğin bir kısmı algoritmalar tarafından yerine getiriliyor. Büyük veri teknolojileri, insan davranışlarını öngörmeye ve yönetmeye olanak tanıyor. Bu da küresel ekonomiyi tamamen yeni, sanal bir alana taşıdı.

Anahtar kelimeler : Teknolojik medeniyet, Yeni Dünya, Dijitalleşme, Ekonomi, Sanal Gerçeklik.

Teknolojik medeniyet, insanlık tarihini keskin bir şekilde değiştirerek tamamen yeni bir dünya düzeni, sosyo-ekonomik ilişkiler ve günlük yaşam tarzını şekillendirdi. Bu kalkınma aşaması, geleneksel toplumdan sanayi ve bilgi çağına geçişle karakterizedir. Bilimsel başarıların üretime uygulanması, insanlığın imkanlarını sonsuz derecede genişletti. Ancak bu süreç sadece kolaylıkları değil, aynı zamanda küresel sorunları ve ciddi ekolojik ve sosyal krizleri de beraberinde getirdi.

Yeni dünyanın en temel sütunu dijitalleşme, yapay zeka ve robotiktir. Günümüzde bilgi en değerli kaynağa dönüştü. Endüstriyel Devrim döneminde fiziksel emeğin yerini teknik alan almışsa, entelektüel devrim döneminde zihinsel emeğin bir kısmı algoritmalar tarafından yerine getiriliyor. Büyük veri teknolojileri, insan

davranışlarını öngörmeye ve yönetmeye olanak tanıyor. Bu da küresel ekonomiyi tamamen yeni, sanal bir alana taşıdı.

Dijital teknolojiler nedeniyle mesafe kavramı önemini kaybetti. Küresel ağ ve internet tüm dünyayı tek bir elektronik köye dönüştürdü. Sosyal ağlar, insanların iletişim kültürünü, bilgi alma hızını ve düşünce alanını kökten değiştirdi. Sanal gerçeklik ve siber uzay, insanlık için ikinci bir yaşam ortamı yarattı. Bu süreç olumlu sonuçlar doğurmakla birlikte, insanların gerçek hayattan kopması ve siber suç gibi yeni riskler doğurdu.

Ekonomik alanda ise platform ekonomisi ve uzaktan çalışma sistemi ön plana çıktı. Otomatizasyon sonucunda birçok geleneksel meslek yok olmaya başlıyor. Onların yerini programlama, veri analizi ve biyoteknoloji gibi yeni alanlar alıyor. İşgücü piyasasında yaratıcılık, esneklik ve sürekli olarak yeni bilgiler edinme yeteneği insan faktöründen daha yüksek değer görüyor. Bu da eğitim sisteminin kökten reform edilmesini gerektiriyor.

Tıp ve biyoteknoloji alanındaki gelişmeler, insan ömrünü uzatma ve birçok tedavi edilemez hastalığı yenme imkanı sağladı. Genetik mühendisliği, 3D organ baskıları ve nöroteknoloji insan biyolojisinin geleceğini değiştirecek düzeye ulaştı. Aynı zamanda, bu başarı etik ve ahlak meselelerini gündeme getirdi. İnsan genomunun yapay olarak değiştirilmesi veya yapay zihin yaratılması meseleleri hukuki ve manevi açıdan hararetli tartışmalara yol açmaktadır.

Teknolojik medeniyetin en büyük olumsuz sonucu küresel ekolojik krizdir. Sanayi işletmelerinin durmaksızın çalışması, doğal kaynakların akıllıca kullanılmaması küresel ısınmaya, iklim değişikliğine ve ekosistemlerin bozulmasına yol açtı. Yeni dünya artık hayatta kalmak için "yeşil teknolojiler" ve yenilenebilir enerji kaynaklarına geçmek zorunda kalıyor. Güneş, rüzgar ve hidrojen enerjisi, gelecekteki kalkınmanın teminatı olarak görülüyor.

Teknolojik medeniyetin gelişimi, yeni dünyada jeopolitik ve sosyal sınıflandırmayı da yeni bir aşamaya taşıdı. Eskiden devletlerin gücü toprakları, doğal kaynakları veya ordularının sayısı ile ölçülüyordu; bugün ise dijital egemenlik ve teknolojik tekeller ön plana çıktı. Mikroçipler, yarı iletkenler ve bulut teknolojileri üzerinde kontrol kuran devletler, dünya ekonomisinin ve siyasetinin kontrolünü ele geçiriyor. Bu da teknolojik açıdan geride kalan ülkelerin yeni bir bağımlılığına yol açıyor.

Kısacası, teknolojik medeniyetin yarattığı yeni dünya insanlığa sınırsız fırsatlar açtı ama aynı zamanda büyük sorumluluklar da yükledi. Gelecek nesillerin kaderleri, teknolojilerin ne kadar akıllıca, insani ve çevre açısından güvenli bir şekilde kullanılmasına bağlı olacaktır. Teknoloji insanlığa hizmet etmelidir, insanlık onun kölesi olmamalıdır.

İstifadelenen edebiyatlar:

1. Toffler Alvin. Uchinchi to‘lqin. Toshkent, Sharq nashriyoti.
2. Kastels Manuel. Axborot davri: iqtisodiyot, jamiyat va madaniyat. Moskva, Oliy iqtisodiyot maktabi nashriyoti.
3. Shvab Klaus. To‘rtinchi sanoat inqilobi. Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti.
4. Harari Yuval Noy. Sapiens: Insoniyatning qisqacha tarixi. Toshkent, Nihol nashriyoti.
5. Bell Daniel. Kelgusi postindustrial jamiyat. Nyu-York, Basic Books.
6. Yaxshiliyev Rejabboy. Texnologik sivilizatsiya va ijtimoiy taraqqiyot falsafasi. Samarqand, Zarafshon nashriyoti.